

activate
your
ideas

In dit nummer

Europese Commissie tegen octrooien op planten 2 • 'Altijd
marktvraag voorop' 3 • Hoeveel proceskosten betaalt de verliezer? 4
Belangrijke veranderingen in het procesrecht 5 • Hyperlink naar
auteursrechtelijk beschermd materiaal? Linke boel! 6 • Nieuws 7
Werken aan The Treesolution 8

Brexit gaat unitair octrooi niet tegenhouden

Op 28 november heeft de Britse regering bekendgemaakt dat ze het verdrag voor het Unified Patent Court zal ratificeren, ondanks de uitkomst van het Brexit-referendum om de Europese Unie te verlaten.

Het Britse parlement had al voor het Brexit-referendum van 23 juni ingestemd met het verdrag, maar de laatste formaliteiten voor de ratificatie waren aangehouden na de uitslag. Die formaliteiten zullen nu waarschijnlijk spoedig vervuld worden. Afgezien van de ratificatie door het VK, is alleen nog de ratificatie door Duitsland vereist. Die ratificaties zijn nodig om het verdrag in werking te laten treden

en van start te gaan met het (EU) unitair octrooi en de bijbehorende Europese octrooirechtbank. Wat betreft de praktische voorbereidingen voor de nieuwe Europese octrooirechtbank en de benoeming van de rechters, lijkt een opening van de rechtbank in 2017 haalbaar.

Hoopvol nieuws

Hoewel op dit moment niet zeker is of het VK deel kan blijven nemen

aan de octrooirechtbank als het geen EU-lid meer is, stemt het nieuws over de Britse ratificatie hoopvol. Octrooigemachtigde Peter de Lange van V.O.: 'Dit is een buitengewoon welkome ontwikkeling. Hoe sneller het unitair octrooi van start gaat, hoe beter voor octrooihouders. We hebben als kantoor de voorbereidingen voor het unitair octrooi stilgelegd na de uitslag van het Brexit-referendum en gaan er nu weer mee verder. Uiteraard blijven we onze cliënten informeren over de verdere ontwikkelingen en over de planning zodra de begindatum van het nieuwe stelsel bekend is.'

Europese Commissie tegen octrooien op planten

De uitleg van de Biotech-richtlijn (Richtlijn 98/44/EG betreffende de rechtsbescherming van biotechnologische uitvindingen) uit 1998 staat ter discussie als gevolg van een uitspraak van de Europese Commissie (EC). Frits Michiels, octrooigemachtigde bij V.O., nuanceert de commotie: 'De uitspraak van de commissie heeft geen directe juridisch invloed. Voor de nabije toekomst zie ik in elk geval geen veranderingen.'

Geen octrooi meer mogelijk op veredelde planten, dat was de teneur van de berichtgeving medio november in diverse media. Frits Michiels: 'De verslaggevers baseerden zich op een verklaring van de EC. In die verklaring werd een interpretatie gegeven van een aantal bepalingen van de richtlijn uit 1998.' Daarin zegt de commissie dat 'de EU-wetgever met het aannemen van de Biotech-richtlijn de bedoeling had om de octrooieerbaarheid uit te sluiten van producten (planten/dieren en delen van planten/dieren) die worden verkregen door middel van biologische werkwijzen'. Michiels is ingevoerd in de wereld van biotechnologie en is verbaasd over de uitleg van de EC. Tegelijkertijd benadrukt hij dat de media te voorbarige conclusies hebben getrokken: 'Er zijn formeel helemaal geen wijzigingen, de EC heeft slechts een toelichting gegeven op een richtlijn. Dat betekent vooralsnog niks. Wel is hierdoor de discussie weer volop geopend.'

Schijntegenstelling

In de discussie voeren tegenstanders van planten octrooi aan dat mensen en bedrijven afgesloten worden van essentiële bronnen door octrooien op planten. Dat is, zo benadrukt Michiels, geen goede weergave van de realiteit. Zo blijft de oorspronkelijke plant waarin de nieuwe eigenschap is gevonden voor iedereen beschikbaar. De nieuwe geoctrooieerde eigenschap is tegen een licentie beschikbaar. Na twintig jaar vervalt het octrooi en mag iedereen er vrijelijk mee aan de slag. Juist voor een gezonde biotechsector is bescherming van een uitvinding belangrijk. Alleen dan zullen bedrijven blijven investeren in research.

Hoe verder?

De toelichting van de EC heeft geen directe juridische gevolgen, en heeft ook geen invloed op het Europees Octrooiverdrag. Daarmee blijft alles vooralsnog bij het oude. 'De richtlijn fungeerde overigens prima en was voor iedereen helder. Mogelijk dat actiegroeperingen in de uitleg van de EC aanleiding zien om een rechtszaak te beginnen om duidelijkheid te krijgen over de octrooieerbaarheid en handhaving van een verleend Europees octrooi. En dat dit vervolgens wordt voorgelegd aan het Hof van Justitie van de Europese Unie. Maar voordat we in die fase zijn aanbeland zitten we minstens in 2020.'

Wat is de Biotech-richtlijn?

De Biotech-richtlijn uit 1998 heeft als doel de regels voor octrooibescherming van biotechnologische uitvindingen gelijk te maken voor alle landen van de EU. De richtlijn stelt nadrukkelijk dat een uitvinding die betrekking heeft op planten en dieren octrooieerbaar is als de uitvoerbaarheid van die uitvinding zich niet beperkt tot een bepaald planten- of dierenras.

Heeft u vragen over de Biotech-richtlijn?

Neem dan contact op met
Frits Michiels: f.michiels@vo.eu

‘Altijd marktvraag voorop’

In 2014 won Embedded Acoustics met hun nieuwste vinding, de Personal Data Recorder (PDR) de Veiligheids Innovatie Competitie (VIC). De VIC is een initiatief van de ministeries van Defensie en Veiligheid en Justitie en wordt gesponsord door V.O. In 2017 gaat het bedrijf met de PDR naar de markt. Mededirecteur en oprichter Sander van Wijngaarden: ‘Onze producten maken echt het verschil.’

De innovatie past perfect in de mentaliteit en ondernemersgeest van Van Wijngaarden: ‘We kijken altijd eerst naar de behoefte in de markt. De recorder is vooral gericht op brandweer en politie. Tijdens ons advieswerk zagen we dat agenten van alles meemaken, maar dat de registratie slecht was. Zo waren er tijdens de rellen in Hoek van Holland wel audio-opnames, maar sloegen de recorders ‘dicht’ toen er werd geschoten. Dat moet beter kunnen, was onze overtuiging.’

Politie en brandweer

‘Deze innovatie is volledig afgestemd op de situatie in praktijk.

Stel dat ergens in de stad een gewapende beroving plaatsvindt. En er zijn een paar agenten met een PDR in de buurt. De recorder neemt alles goed op: audio, video en GPS. Dan kan je achteraf met Google maps alle data synchroniseren en de gebeurtenissen reconstrueren. Dan weet je dus heel snel wat er allemaal is gebeurd. We hadden hiervoor alleen met geluid gewerkt, een camera was nieuw. Maar omdat we weten wat er nodig is in de wereld van veiligheid, durfden we die stap te maken. Doel is om volgend jaar de markt op te gaan; we zijn nu volop in gesprek met een launching customer. En wat onze IE betreft, de voucher die we als VIC-winnaar ontvingen van V.O. kwam uitstekend van pas.’

Van TNO naar startup

Van Wijngaarden studeerde technische natuurkunde in Delft, met specialisatie akoestiek. ‘In die richting ben je ook nog bezig hoe mensen geluid waarnemen en niet alleen met hardcore techniek.’ Vandaar uit maakte hij de logische stap naar TNO. Daar was er echter weinig ruimte om onderzoek te

vertalen naar concrete producten. Bij TNO ontmoette hij ook zijn huidige zakenpartner Jan Verhave: ‘We hebben vaak tegen elkaar gezegd, waarom beginnen we geen eigen bedrijf? Pas toen ik in een managementfunctie terecht kwam en niet meer bezig was met de inhoud, was het moment aangebroken om de stap te maken.’

Marktleider

Embedded Acoustics heeft niet alleen succes met de PDR. Het bedrijf is ook wereldwijd marktleider met een product voor het meten van spraakverstaanbaarheid. Cruciaal bij ontruimingsprocedures in gebouwen: ‘Bij een sirene blijven mensen vaak zitten op hun plek. Terwijl ze bij een gesproken bericht wel in actie komen. Maar dan moet het wel verstaanbaar zijn. We zijn vooral groot in de Verenigde Staten en in Australië. Daar zijn ze heel streng met keuringen en normeringen. Ons apparaat is simpel en makkelijk in het gebruik. Wat het allemaal de moeite waard maakt? Onze oplossingen maken echt het verschil. Voor een politieagent of voor een veilig gebouw.’

Hoeveel proceskosten betaalt de verliezer?

In een rechtszaak wordt de verliezende partij vaak veroordeeld tot het betalen van - een deel van - de proceskosten van de in het gelijkgestelde partij. Dit is voor IE-procedures in Europees verband geregeld met de Handhavingsrichtlijn. Desondanks zijn per land verschillen waar het gaat om de vergoeding van de kosten van de advocaat of octrooigemachtigde in procedures. Drie experts van V.O. leggen uit hoe het zit in Duitsland, België en Nederland.

De verliezer betaalt (Duitsland)

In Duitsland worden proces- en advocaatkosten doorgaans berekend op basis van de waarde van de kwestie waar de rechtbank over moet beslissen (wat weer gebaseerd is op omzet et cetera). De berekening van een eventuele teruggave voor de advocaten en octrooigemachtigden wordt bepaald door de Compensatieregeling voor Advocaten. Alle proceskosten, ook die van de tegenpartij, moeten volledig betaald worden door de verliezende partij. Wanneer deze de rechtszaak deels verliest, dan moet slechts een deel van deze kosten terugbetaald worden. Vaak gaan advocaat en cliënt een speciale regeling aan die zij baseren op het uurtarief van de advocaten en de compensatieregeling. Wanneer de uurtarieven van de advocaat de eventuele teruggave overschrijden, dan worden deze extra kosten niet gecompenseerd door de verliezende partij.

Groter risico voor de verliezer (België)

De kosten die de verliezer van een rechtszaak aan de winnaar moet betalen, zijn gemaximeerd en gekoppeld aan de hoogte van de vordering van de rechtszaak. De bedragen zijn voor alle procedures gelijk. Aangezien de kosten voor met name octrooi-procedures doorgaans hoger zijn dan voor niet-octrooi-procedures dekken deze maximale kostenveroordelingen lang niet de werkelijk gemaakte kosten. Eerder dit jaar heeft het Hof van Justitie de uitspraak gedaan dat maximale vergoedingen weliswaar zijn toegestaan, maar dat deze in verhouding moeten staan met de werkelijk gemaakte kosten. De verwachting is dat rechters in IE-geschillen, en met name in octrooigeschillen, hier rekening mee zullen houden. Op een eerste uitspraak is het echter nog wachten. Hierdoor kan het voor partijen die zeker(der) zijn van hun zaak, aantrekkelijker worden om ook in België te procederen, aangezien een vergoeding 'in verhouding met de gemaakte kosten' het risico voor de andere partij groter maakt.

Toepassing indicietarieven (Nederland)

In Nederland beslist de rechter of de verliezende partij de proceskosten van de in het gelijk gestelde partij moet betalen. In IE-procedures kan de verliezer echter worden veroordeeld tot betaling van de werkelijke proceskosten. In octrooizaken is zo'n volledige kostenveroordeling de standaard, maar in andere IE-zaken worden die hoge kosten soms als een probleem gezien. Het zijn bijvoorbeeld niet alleen (vermeende) inbreukmakers die kunnen worden veroordeeld in de volledige proceskosten, maar ook houders van IE-rechten wiens vorderingen worden afgewezen. Mede daarom heeft men indicietarieven opgesteld (€ 6.000 tot 15.000 in kort geding en € 8.000 tot 25.000 in bodemprocedures). In juli 2016 is het Hof van Justitie van de Europese Unie hiermee akkoord gegaan. De verwachting is dan ook dat de indicietarieven nu breder en consequenter zullen worden toegepast.

Bettina Hermann
Octrooigemachtigde

Annemie Jaeken
Octrooigemachtigde

Annelies de Bosch Kemper-de Hilster
Advocaat

Belangrijke veranderingen in het procesrecht

Vanaf 1 januari 2017 wordt er in Nederland op een nieuwe manier geprocedeerd. De nieuwe regels worden gefaseerd, per rechtbank ingevoerd. Vereenvoudiging en digitalisering zijn daarbij het uitgangspunt. Een korte toelichting op de belangrijkste veranderingen.

In het burgerlijk procesrecht vervalt het onderscheid tussen dagvaardingsprocedures en verzoekschriftprocedures. In eerste aanleg komt er een basisprocedure waarbij alle civiele procedures worden gestart door het digitaal indienen van een verzoek of vordering bij de rechtbank. Als het een verzoek betreft, dan bezorgt de rechtbank dat bij belanghebbenden. In geval van een vordering ontvangt de indiener een oproeping van de rechtbank, die hij binnen twee weken moet bezorgen bij de wederpartij. Een deurwaarder is niet meer nodig, dit kan via post of mail. Voor de nieuwe rechtspraak komt er een digitaal portaal ('Mijn Rechtspraak'); alle procedures verlopen via dit portaal.

Digitale ronde

De basisprocedure van de behandeling bestaat uit één schriftelijke ronde voor beide partijen, gevolgd door een mondelinge behandeling en een uitspraak die ook digitaal beschikbaar is. Partijen moeten hun argumenten en stukken zoveel mogelijk direct inbrengen bij de digitale ronde. Het is daarom belangrijk om in een vroeg stadium van een conflict een advocaat te raadplegen, zodat er genoeg tijd is om processtukken voor te bereiden en bewijs te verzamelen.

Mondelinge behandeling

De mondelinge behandeling vormt de kern en vaak het sluitstuk van de nieuwe basisprocedure. Na de mondelinge behandeling doet de rechter vervolgens een uitspraak. Daartoe informeert hij partijen voor de zitting over de invulling die hij aan de mondelinge behandeling wil geven. De mogelijkheden lopen uiteen. Er kan een mondelinge toelichting van partijen worden gevraagd of er kunnen getuigen of deskundigen worden gehoord met bijvoorbeeld geluids- of video-opnames. Maar ook een poging om partijen te laten schikken is een optie.

Vrijheid

De rechter krijgt meer vrijheid om niet alleen op de zaak zelf in te gaan, maar ook op een eventueel onderliggend conflict. De partijen krijgen tijdens zo'n behandeling zelf de gelegenheid hun standpunten toe te lichten en te reageren op de beweringen van de wederpartij. Het pleidooi zoals we dat nu kennen, komt te vervallen. Hoewel de basisprocedure in het overgrote deel

van de zaken zal worden gevolgd, is er ruimte voor maatwerk. Zo kan een rechter besluiten af te wijken van de basisprocedure door stappen over te slaan of juist toe te voegen.

Snellere procedures

Ten slotte worden de procestermijnen aangescherpt. Doel is de (door) looptijd van procedures te verkorten. Een verzoek tot uitstel zal dan ook niet makkelijk worden gehonoreerd. In beginsel vindt de mondelinge behandeling plaats binnen vijftien weken na de start van een procedure. Processtukken moeten uiterlijk tien dagen voor de zitting zijn ingediend. Na de mondelinge behandeling volgt in principe binnen zes weken (kanton: vier weken) een uitspraak. Dit kan nog sneller: rechters kunnen ook direct na de mondelinge behandeling uitspraak doen.

Heeft u vragen of wilt u meer weten over de veranderingen?

Neem dan contact op met:
Annelies de Bosch Kemper-de Hilster
(a.deboschkemper@vo.eu)

Hyperlink naar auteursrechtelijk beschermd materiaal? Linke boel!

Dit najaar heeft het Europese Hof van Justitie (Hof) een belangrijke uitspraak gedaan over auteursrecht. Hoofdrolspelers in deze gerucht-makende zaak waren de website GeenStijl en uitgeverij Sanoma.

Met de komst van het internet zijn diverse problemen ontstaan voor de auteursrechthebbenden, en de 'oude' Auteurswet heeft niet op alle nieuwe vraagstukken een pasklaar antwoord. Zo was het onduidelijk in hoeverre het plaatsen van een hyperlink naar auteursrechtelijk beschermd materiaal - denk aan foto's, films of muziek - verboden kon worden. Een belangrijk punt, want volgens sommigen staat het functioneren van het internet onder druk als het plaatsen van een hyperlink niet zou zijn toegestaan en hoort linken bovendien bij de vrijheid van informatie en meningsuiting. Over hyperlinks heeft het Hof nu een interessante uitspraak gedaan die de positie van de auteursrechthebbende versterkt.

Hoe zat die zaak ook al weer tussen Sanoma en weblog GeenStijl?

GeenStijl plaatste hyperlinks op haar website naar foto's van Britt Dekker in de Playboy, nog voor deze foto's in de Playboy verschenen. Deze foto's stonden op websites van derden, waar GeenStijl verder geen enkele bemoeienis mee had. Sanoma, de uitgever van de Playboy, sommeerde GeenStijl de hyperlinks te verwijderen en beriep zich daarbij op haar auteursrecht op de foto's. GeenStijl gaf niet thuis. Een lange juridische strijd volgde.

Wat is het oordeel van het Hof?

Middels complexe overwegingen komt het Hof tot het oordeel dat het plaatsen van een hyperlink naar auteursrechtelijk beschermd materiaal onder voorwaarden niet geoorloofd is. Het uitgangspunt is steeds dat het beschermde werk zonder toestemming van de rechthebbende openbaar wordt gemaakt in de bron waarnaar de hyperlink leidt – alleen in zo'n geval ontstaat er een conflictsituatie. Dan geldt dat het plaatsen van een hyperlink onder meer onrechtmatig is wanneer:

- het plaatsen van de link een 'interventie' is, ofwel erop neerkomt dat de degene die de link plaatst door zijn handeling een nieuw publiek bereikt, te weten een publiek dat de auteursrechthebbende niet voor ogen had;
- degene die de hyperlink plaatst een winstoogmerk heeft;

- het voor degene die de hyperlink plaatst duidelijk was of had mogen zijn dat het beschermde materiaal zonder toestemming van de rechthebbende beschikbaar is gesteld.

Kortom: linken mag niet zomaar. Kijkend naar deze criteria wordt de handelswijze van GeenStijl als inbreukmakend op het auteursrecht van Sanoma gezien.

In de praktijk?

Bij het plaatsen van een hyperlink op een professionele website moet men zich dus telkens afvragen of de content waarnaar gelinkt wordt beschermd is, en of de rechthebbende toestemming heeft verleend voor de publicatie. Dit is niet altijd makkelijk, al zal menigeen vaak aanvoelen of wat hij doet in de haak is – zeker als het om foto's, films of muziek gaat.

GeenStijl plaatste hyperlinks op haar website naar foto's van Britt Dekker in de Playboy

Aanpassen aan de veranderende markt

Op 21 oktober had het Leuvense kantoor van V.O. klanten en relaties uitgenodigd op een receptie. De gasten kregen een exemplaar uitgereikt van het boek *Terugblik op de toekomst*, een publicatie ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van V.O. Ook hield partner Johannes van Melle een toespraak waarin hij terugblikt op de geschiedenis van het kantoor en de specifieke positie daarin van Leuven. Nog maar vier jaar jong, heeft dit kantoor flink bijgedragen aan de verspreiding van onze naamsbekendheid in België. Van Melle verklaart het succes van het kantoor: 'Als dienstverlener passen we ons aan aan de veranderende markt waarin onze klanten opereren'. Daarbij is volgens hem een langetermijnvisie onontbeerlijk. Zo ligt niet alleen de inhoudelijke focus op innovatie, maar vernieuwen we tevens onze eigen dienstverlening.

Met korting naar Innovation for Health

Ook dit jaar is V.O. weer partner aan Innovation for Health, dat op 16 februari wordt gehouden in het WTC Rotterdam. Hét toonaangevende evenement op het gebied van innovatie in de gezondheidszorg en life sciences, met een speciale focus op duurzaamheid. Er zijn tal van gerenommeerde sprekers en er is ruime gelegenheid voor één-op-één ontmoetingen en sessies met innovators, investeerders, beleidsmakers, onderzoekers, uitvinders en dienstverleners. Frits Schut van V.O. zal een inleiding verzorgen bij het onderdeel 'IP & Funding'. Aanmelden via www.innovationforhealth.eu. De kosten voor deelname bedragen per persoon € 350 (€ 275 voor start-ups en non-profit). Klanten van V.O. krijgen € 50 korting (tot 8 februari) door bij aanmelding de volgende voucher code in te voeren: VO20170216.

Einde aan 'giftige prioriteit'

De grote kamer van beroep van het Europees octrooibureau (EOB) lijkt een eind te hebben gemaakt aan het probleem van 'giftige prioriteit'. Daardoor konden uitvinders geen algemeen verruimd octrooi meer krijgen als ze een eerdere Europese octrooiaanvraag hadden op een beperkte versie van de uitvinding. Zo werd in Engeland een octrooi op een Nespresso-apparaat ongeldig verklaard omdat het mogelijke posities van de houder van de Nespresso-cup verruimd had ten opzichte van een eerdere octrooiaanvraag. Er is een verdrag dat verbiedt om octrooien zo ongeldig te verklaren als het verruimde octrooi "deelprioriteit" claimt van de eerdere octrooiaanvraag. De kamers van beroep van het EOB hadden daar echter voorwaarden aan gesteld die deelprioriteit in veel gevallen blokkeerden. De grote kamer van beroep heeft nu besloten dat zulke voorwaarden niet gesteld mogen worden. Voor meer uitgebreide informatie verwijzen wij naar onze website: www.vo.eu.

Geen extra vertalingen meer in België bij Europees octrooi

Vanaf 1 januari 2017 wordt door een wetwijziging in België het London Protocol geïmplementeerd. Dit heeft als gevolg dat het niet meer nodig is om voor de validatie van een verleend Europees octrooi in België een vertaling in te dienen, ook niet voor de in het Engels opgestelde octrooiaanvragen. Daarmee wordt het valideren van een Europees octrooi in België aantrekkelijker voor veel ondernemingen. Immers, het Europese verleende octrooi wordt daarmee automatisch gevalideerd in België, en is in België van kracht ten minste tot de eerstvolgende jaartaks moet worden betaald. De situatie in België wordt daarmee vergelijkbaar met die in Duitsland, Frankrijk en Engeland.

Pieter Hoff

Uitvinder en eigenaar Groasis
Nationaal Icoon
www.groasis.com

‘Zo haalt iedereen overal water uit de grond’

Wilt u
de nieuwsbrief
liever digitaal
ontvangen? Meldt
u zich dan aan via
www.vo.eu/ipleads

Werken aan The Treesolution

Dankbaar, trots en een enorme kans. Dat was mijn eerste reactie toen minister Kamp van Economische Zaken ons benoemde tot Nationaal Icoon. De iconen, dit jaar voor de tweede keer benoemd, zijn bedrijven die met innovaties maatschappelijke problemen aanpakken. Het kabinet promoot de winnaars actief. Het zorgt ervoor dat mijn bedrijf en de Growboxx op nog veel meer plekken onder de aandacht worden gebracht. En daardoor kunnen we de productie mogelijk verder opschalen. Het betekent, hoop ik, onze wereldwijde doorbraak.

Als veredelaar heb ik over de hele wereld gereisd. Ik zag op veel plekken grondwaterproblemen en massale ontbossing. Daar maakte ik me grote zorgen over en ik had ook de overtuiging dat ik er iets aan kon doen. Dat was de start van Groasis. Ik kijk vooral naar de natuur als basis voor mijn uitvindingen. Zo haalt iedereen overal water uit de grond, terwijl water natuurlijk eerst uit de lucht valt. Op die manier ben ik verder gaan denken, ontwikkelen en is de voorloper van de Growboxx ontstaan.

Even een korte toelichting op mijn vinding. De Growboxx maakt herbebossing in droge gebieden mogelijk. Het is een intelligente papieren emmer die om een jong boompje wordt geplaatst. De emmer vangt regenwater en ochtenddauw op en voorkomt dat het water verdampt. De emmer geeft gedoseerd water af, de wortels krijgen een kans om te groeien en grondwater te vinden.

Maar een (fruit)boom groeit langzaam en levert dus niks op in de eerste jaren. Daarom kan tegelijkertijd ook groente worden verbouwd rondom het boompje. Groenten kunnen immers al in het eerste jaar worden geoogst. Met die oogst kan bijvoorbeeld de box worden betaald. De vinding heeft zich inmiddels bewezen en onlangs hebben we order voor een miljoen stuks uit Mexico binnengehaald.

Als dit aanslaat dan komt mijn droom dichterbij: een wereld waarin het aantrekkelijker is om bomen te planten dan ze te kappen. Ik noem dat The Treesolution.

Over V.O.

V.O. is een van de grotere dienstverleners binnen Europa op het gebied van octrooien en merken. Meer dan zestig specialisten ondersteunen onze klanten bij het maximaliseren van de waarde van hun intellectuele eigendom. We hebben ruime expertise en ervaring in de Chemie, Life Sciences, Elektrotechniek, Mechanica en Fysica. Onze klanten variëren van tech-starters tot multinationals. Met tien kantoren in Nederland, België en Duitsland opereren wij in een wereldwijd netwerk van professionals.

 www.vo.eu

 [linkedin.com/company/vo](https://www.linkedin.com/company/vo)

Colofon

Redactie

Annelies de Bosch Kemper, Juriaan Cleuver,
Bettina Hermann, Annemie Jaeken, Johannes
van Melle, Rob van Niele, Otto Oudshoorn

© V.O., 2016

IP Leads is de nieuwsbrief van V.O. en wordt verspreid onder relaties in Nederland, België en Duitsland. De nieuwsbrief is met zorg opgesteld. Het betreft echter slechts algemene informatie waaraan geen rechten kunnen worden ontleend. Aansprakelijkheid voor de gevolgen van het uitsluitend afgaan op deze informatie is uitgesloten.